

RAT «ESTONIA»

20. oktoobril 1981. a.

NSVL Suure Teatri solist

NSVL rahvakunstnik

Jevgeni Nesterenko

nimiosalisena

M. Mussorgski ooperis

«BORISS GODUNOV»

Veel kümme aastat tagasi oli see nimi tuttav vaid vähestele erialainimestele. Aga juba 1975. aastal kirjutati Ungari ooperientsüklopeedias temast järgmiselt: «Nesterenko on meie aja üks väljapaistvamaid basse. Tal on fantastilise ulatusega tasakaalukas ja ilusa tämbriga hääl. Esinemistiihlit meenutab Šaljapinit... Hämmastab mitte ainult fenomeniinne hääl, vaid ka esitavate partiide ettekandmise laitmatu ja musikaalsus. /.../»

1970. aastal võitis Nesterenko P. I. Tšaikovski nimelise IV rahvusvahelise konkursi. Veidi aega enne seda, kui laulja valmistus selleks tähtsaks võistluseks, pöördus NSVL Suure Teatri direktsioon tema poole palvega asendada haigestunud NSVL rahvakustnikku A. Kritšenjat Kontšaki osas. Nesterenko nõustus (õppis ühe päeva jooksul selgeks põgenemistseeni, mida Leningradi lavastuses polnud) ja tuli selle raske ülesandega hiilgavalt toime. Nii oli juba enne konkursivõitu otsustatud Nesterenko üleminek meie riigi parima ooperiteatri koosseisu.

Suhtlemine Suure Teatri väljapaistvate meistritega aitas kaasa andeka kustniku kiirele loominguelsele kasvule ja väljakujunemisele. Lühikese ajaga sulas Nesterenko orgaaniliselt NSVL Suure Teatri loominguelse ansamblisse. Õige pea sai temast üks juhtivaid soliste. On sümboolne, et just temale usaldati peaosade täitmine etendustes, millega avati Suure Teatri külalisesinemised «La Scalas» ja «Metropolitan Opera's». Nesterenko täitis hiilgavalt talle pandud lootused. /.../

Kogu tema suure ulatusega hääl on ühtlane ja paindlik. Isegi kõige emotsionaalsemates kohtades ei teki pingutatuse muljet ja me ei tunneta, et hääl on piiril. /.../

Sellele võime lisada alati laitmatu fraseerimise ja erakordse vormitunnetuse, iga detaili hoolika lihvi. Tänu viimistletud vokaaltehnikale tunneb Nesterenko end kindlalt igas tessi-tuuris ja suudab edasi anda kõikvõimalikke dünaamilisi varjundeid.

Sõna on Nesterenko ustav liitlane. Ta pöörab alati suurt tähelepanu diktsioonile, see-pärast on ka tehniliselt kõige raskemates kohtades esitav tekst tavaliselt selge ja arusaadav.

Nagu enamuse ooperilauljaid, nii pole ka Nesterenko saanud spetsiaalset näitlejaharidust, vaid on piirdunud konservatooriumi ooperiklassiga. Looduse poolt antud rikas talent, ümberkehastumisvõime, tähelepanelikkus, aktiivne loomingueline töö suurte lavastajatega (eelkõige B. Pokrovskiga) on lubanud tal aga ka selles valdkonnas kõrge tasemeni jõuda. /.../

Suures Teatris töötatud aastate jooksul on Nesterenko läbi laulnud praktiliselt kogu basse-põhirepertuaari ja isegi osa baritonide oma. /.../

Kaua valmistas Nesterenko ette üht basse tipprolli — Boriss Godunovi. Olles kindel oma loominguelistele põhimõtetele, uuris ta põhjalikult ajaloolisi allikaid, tungis sügavale autori kavatsustesse, analüüsis läbi kõik teose olemasolevad redaktsioonid.

Tööd selle partiiga alustas Nesterenko juba Kirovi-nimelises teatris, episoode sellest laulis külalisesinemistel ja tervikuna esitas lõpuks Suure Teatri lavastuses. Aga ka pärast debüüti Moskvas pole töö Boriss Godunovi kallal lõppenud. Etendusest etenduseni otsib laulja

uusi värve. Selles osas peegeldub täielikult Nesterenkole omane liigsete efektide ja melodramaatiliste võtete vältimine. Borissi partiid ta *laulab* algusest lõpuni, ei lähe kusagil üle kõnele ega kasuta südantlõhestavaid karjeid. Ka rolli lavajoonis on väga range: ei mingeid kerge edu saavutamise eesmärgil kasutatud väliseid efekte. Kõik on keskendatud kurjategijast tsaari sisemise tragöödia avamisele. Kunstnik loob suursuguse ja ülla, riigi heaolu eest hoolitseva valitseja kuju, kes otsib rahvaga lepitust, kuid saatuse tahtel ei leia seda.

Praegu võib täie õigusega nimetada Jevgeni Nesterenkot selle titaanliku, sada aastat lavaelu elanud osa üheks parimaks esitajaks. Seda tõestavad paljude maailma maade kriitikud. «Uus suur Boriss» — kinnitab prantsuse ajaleht «Nice matin». Viini ajaleht «Neue Zeitung» kirjutab: «Nesterenko allutab oma hääle jõu ja ilu eelkõige kuju väljendusrikkusele. Tema Boriss Godunovi esitus demonstreerib peale kõrgetasemelise laulu suurepärasest sügavat näitlejamängu. Juba praegu võib Nesterenko tunnistada selles osas ületamatuks.» Ajaleht «Salzburger Nachrichten» kordab sedasama: «Kartmata liialdada peame peaosas esinenud Jevgeni Nesterenko seadma esikohale. Tema mahlakas bass ning tark ja loomulik mäng löid ideaalse kuju südametunnistuse piinades vaevlevast tsaarist.» 1977. aasta oktoobri algul transleeriti «Boriss Godunov» Suurest Teatrist Intervisiooni ja Eurovisiooni süsteemide kaudu kogu Euroopasse. Paljudest maadest saabus Suurde Teatrisse tohutu hulk vaimustatud vastukajaid nii etendusest kui ka peaosatäitjast. Kuid ainult vähesed teadsid, et selle etendusega demonstreeris Nesterenko mitte ainult laulja- ja näitlejatalenti ning meisterlikkust, vaid ka suurt tahtejõudu, sest sel õhtul tuli ta lavale murtud käeluuga (ebaõnnestunud kukkumine eelmise päeva proovil). Ka kipsis, valuvaigistavate süstide abiga laulis ja mängis ta suurepäraselt. /.../

Jevgeni Nesterenko silmapaistev anne on oma õitseeas. Talle kui tõelisele loovkunstnikule on ka praegu tuttavad kahtlused, ebaõnn, päevad täis pingelisi piinavaid mõtisklusi. Alaline rahulolematuse, täitmatu janu täiuslikkuse ja uue, tundmatu avastamise järele annavad lootust veel paljudeks toredateks kohtumisteks selle suurepärase lauljaga, lubavad oodata temalt uusi kunstilisi saavutusi.

/Väljavõte A. Gussevi raamatust
«Jevgeni Nesterenko»/

